

Janne Peljo
Johtava asiantuntija
24.2.2026

EK:n lausunto:

VNS 8/2025 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta
ja
VNS 9/2025 vp Valtioneuvoston selonteko: keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Elinkeinoelämän keskusliitto

Suomen päästövähennykset ovat edenneet vauhdilla, mutta nopeus ei ole riittävä suhteessa tavoitteisiin ja maankäyttösektorilla on merkittäviä haasteita

1. Elinkeinoelämä on sitoutunut kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin, niin EU:ssa kuin kotimaassa. Vähähiilitiekartat ovat yksi elinkeinoelämän työkalu päästövähennysten aikaansaamiseksi.
2. Suomi on onnistunut hyvin päästövähennyksissä: 2005–2024 kokonaispäästöt ovat vähentyneet 44 %. Vastaavasti nettopäästöt (ml. maankäyttösektori), eivät ole samalla tarkastelujaksolla vähentyneet.
3. Päästövähennysten nopeus ei ole riittävä suhteessa Suomen EU-velvoitteisiin tai kansallisen ilmastolain tavoitteisiin. Puhtaan siirtymän investointeja täytyy vauhdittaa, ja KAISUn toimet toteuttaa täysimääräisesti jotta mahdolliset EU-sanktiot vältetään. Rahoituksen puute on selkeä haaste.
4. Maankäyttösektorin nielun hupeneminen muodostaa haasteen Suomen ilmastopolitiikalle. Toimeen maankäyttösektorin nielujen vahvistamiseksi on tartuttava viivytyksettä.
5. Päästöjä täytyy vähentää kustannustehokkaasti, teknologianeutraalisti ja kaikilla sektoreilla. **LULUCF-sektorin nieluvajeen kattaminen taakanjakosektorilla ei ole kansantalouden kokonaisedun kannalta perusteltua.**

Keskeisiä nostoja: Energia- ja ilmastostrategia

- **Tärkeää, että liikutaan oikeaan suuntaan**: Energia- ja ilmastostrategiassa linjatuilla uusilla politiikkatoimilla saavutetaan ilmastolain kokonaispäästöjen 60 % vähennystavoite 2030. 2040 tavoite 80 %:n päästöjen vähennyksestä on sekin saavutettavissa, mutta siihen liittyy ymmärrettävästi huomattavan paljon epävarmuutta.
- Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen kokonaan kotimaisin toimin edellyttäisi huomattavia nettonieluja vuonna 2035 maankäyttösektorilla sekä suurempia päästövähennyksiä ja teknisiä nieluja päästökauppa- ja taakanjakosektorilla. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen tarvitaan kaikkien päästösektoreiden panos. **Maankäyttösektorin nieluvajeen kattaminen taakanjakosektorilla ei ole kansantalouden kokonaisedun kannalta perusteltua. EK esittää vakavan huolen maankäyttösektorin päästökehityksestä**, ja painottaa hallituksen vastuuta asiaan reagoinnissa. Maankäyttösektorin päästökuilu on kurottava kiinni mahdollisimman hyvin, jotta kansantaloudelle koituvat kustannukset saadaan minimoitua.
  - Ilahduttavaa kuitenkin on, että Luonnonvarakeskuksen vaikutusarviossa on löydettävissä maankäyttösektorin toimenpiteille potentiaalisesti merkittäviä ilmastovaikutuksia. Ongelmallista on, että näitä Luonnonvarakeskuksen vaikutusarvioita ei ole pystytty yhdenmukaistamaan KEITO-skenaariomallinnuksen tulosten kanssa ja skenaariomallinnuksen tulokset poikkeavat metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketin osana laaditusta Luonnonvarakeskuksen toimenpidekohtaisesta vaikutusarviosta.
- **EK kiittää strategiaa vihreän siirtymän investointien merkityksen ja niiden vauhdittamisen tärkeyden noteeraamisesta**. EK kannattaa vihreän siirtymän investointien vauhdittamista investointiverohyvityksen avulla, ja hyvityksen jatkon valmistelussa on tärkeää edetä vauhdilla.
- Strategiassa on esitetty kattavasti jo käyttöön otettuja, päätettyjä sekä suunnitteilla olevia toimenpiteitä. EK pitää tärkeänä linjausta teollisuus- ja energiapoliittisesti merkittäville energiaan liittyville suurille demonstraatiohankkeille varattavasta erillisestä, yhteensä 200 miljoonan euron myöntövaltuudesta energiatukeen vuosille 2026–2029 (50 milj. EUR/vuosi). **EK kuitenkin pitää harmillisena, että vastaavaa myöntövaltuutta ei valtion talousarvioesityksessä ole.** EK huomauttaa, että energiatuen nykyinen myöntövaltuus on täysin riittämätön kansantalouden kannalta merkittävän kokoisten hankkeiden vauhdittamiseen, ja pitää myöntövaltuuden kasvattamista tärkeänä.

Keskeisiä nostoja: Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

- **Suomi on onnistunut hyvin päästövähennyksissä: 2005–2024 kokonaispäästöt ovat vähentyneet 44 %.** Vastaavasti nettopäästöt (ml. maankäyttösektori), eivät ole samalla tarkastelujaksolla vähentyneet.
- EK katsoo, että **keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa täytyy päättää toimista, joilla EU-velvoitteisiin päästään**. Kustannustehokkuus, markkinaehtoisuus sekä politiikkatoimien ennakoitavuus ja kaikkien sektoreiden osallistuminen ovat tärkeitä periaatteita.
- Vuoden **2035 ennakoidut taakanjakosektorin päästöt ovat suuremmat kuin edellisessä, 2023 laaditussa KAISU2:ssa**; **kulkusuunta on väärä**. Nykytoimien ja EU:n 2030-velvoitteen välille jää n. 1,8 miljoonan tonnin päästökuilu vuonna 2030.
- KAISUssa esitetyn toimenpideohjelman sekä joustojen hyödyntämisen avulla **vuoden 2030 50%:n päästövähennysvelvoite voidaan todennäköisesti saavuttaa pienellä marginaalilla**.
- Esitetyn toimenpideohjelman päästövähennysmäärä on maltillinen, nyt suunnitellut toimenpiteet eivät jätä lainkaan puskuria ennakoidun kehityksen ja EU-velvoitteen mukaisen tavoitetason välillä. **Jotta EU-velvoitteisiin päästäisiin, tulisi kaikkien suunniteltujen toimenpiteiden toteutua täysimääräisesti**, eikä varaa negatiivisiin yllätyksiin ole.
  - Mikäli taakanjakosektorin päästökehitys lähivuosina jää jälkeen skenaarioissa arvioidusta, on mahdollisuuksia tarvittavien korjausliikkeiden tekemiseen tulevina vuosina rajallisesti tai niiden täytyisi olla nopeavaikutteisia. Tämä ei ole omiaan tukemaan ennakoitavaa ja pitkäjänteistä kehitystä, ja kannustaa etsimään vielä lisää päästövähennyksiä tuottavia toimenpiteitä, jotka perustuvat kannusteisiin ja tukiin.
- **KAISUn merkittävä puute on, ettei kaikille toimenpiteille ole olemassa tai päätetty rahoitusta**. Näin ollen ensiarvoisen tärkeää on, että esitetyille toimille kohdennetaan riittävä rahoitus, jotta varmistetaan tavoiteltu päästökehitys EU-velvoitteiden mukaisesti

Vihreissä investoinneissa on orastamassa Suomelle uusi kasvuvaihe

1. **2025 oli ennätyksellinen investointivuosi** – vihreän siirtymän investointeja valmistui ainakin yli 8 miljardin euron edestä. Investointien houkuttelun lisäksi **tärkeää panostaa Suomen hiilikädenjäljen kasvuun**.
2. Hankekanta kasvaa ja kypsyy vauhdilla, mutta toimintaympäristön houkuttelevuuteen ja ennakoitavuuteen on syytä kiinnittää huomiota. **Investoinnit tarvitsevat pitkäjänteiset puitteet, kotimaassa ja EU:ssa.**
3. Keskeinen kysymys on, saadaanko Suomeen sähköä käyttäviä investointeja ja korkean jalostusarvon teollisuutta. **Puhtaan siirtymän verokannustin ja suora tuki sekä luvitusreformi hyviä kotimaisia toimia.**
4. Maankäyttösektorin nielun hupeneminen muodostaa haasteen Suomen ilmastopolitiikalle. **Toimeen maankäyttösektorin nielun vahvistamiseksi on tartuttava viivytyksettä.**
5. Päästöjä täytyy vähentää kustannustehokkaasti, teknologianeutraalisti ja kaikilla sektoreilla. **LULUCF-sektorin nieluvajeen kattaminen taakanjakosektorilla ei ole kansantalouden kokonaisedun kannalta perusteltua.**

Vihreiden investointien dataikkuna:

www.ek.fi/dataikkuna

